

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	13
HOOFDSTUK I. <i>De noodzaak van een leer der veranderingen</i>	15
Het eeuwigheidskarakter der 19e-eeuwse psychologie 15, De verdwenen gemoedsrust 15, De psycholoog leerde antwoorden 16, Kan de psycholoog antwoorden? 16, Niemand vroeg 17, Martin Buber en een modern onvermogen 17, De psycholoog en het moderne onvermogen 19, Wij weten het niet 20, De adviserende psychologie: een dubieuze noodbrug 21, Welke zijn de brughoofden? 21, Metabologica 22, De onevenwichtigheid van het boek 22, Het hypothetisch karakter van dit boek 22, Documentatie 23.	
HOOFDSTUK II. <i>Volwassenen en kinderen</i>	24
§ 1. <i>Het kind vroeger en nu</i>	24
De pedagogische omgang: een afwezig onderwerp 24, De raad van Montaigne 24, De Decamerone is geen kinderlectuur 25, De raad van John Locke 26, Rousseau's gezonde repliek 26, Wat bewoog Rousseau? 27, De tweede geboorte van Émile 29, De volwassenwording: een afwezig onderwerp 30, De volwassenwording: een afwezige levensfase? 30, Het kind Théodore Agrippa d'Aubigné 31, Het kind Blaise Pascal 32, Kleine volwassenen? 33, Campe's klacht over de geforceerde vroegrijpheid 34, Een kwestie van begaafdheid? 35, Het kind is kind geworden 35, Welke machten verlenen het kind de moderne kinderlijkheid? 37.	
§ 2. <i>De volwassenen</i>	38
Je respire l'odeur d'une rose, et aussitôt des souvenirs d'enfance me reviennent à la mémoire 38, De feiten: geraamte van het verleden 39, Onbekend verleden 40, Verleden is verleden van nu 42, De feiten hebben toegang, het verleden niet 43, Het gevolg der discontinuïteit 44, De polyvalenties 45, Het kind en de polyvalenties 46, Drempels op de weg naar volwassenheid 47, De onzichtbaarheid van de volwassen staat: tweede oorzaak van de kinderlijkheid van het kind en van de bemoeilijkte volwassenwording 48, Het onzichtbare beroep vroeger 49, Hoe kiest het kind? 50, Wat is kiezen? 50, Een schier anachronistische boutade 51, De onzichtbaarheid van het ambt maakt een beroepskeuze onmogelijk 51, Kiezen na inventarisatie 52, Het verbeuzelde heden 53, Het onzichtbare huwelijk 53, De gesloten slaapkamer 55, De derde eigenschap 55.	

§ 3. *De continuïteit en de vraagzucht der kinderen* 56

Lyell's geleidelijkheid 56, Darwin op de Galapagos-eilanden 56. Toen is nu 57, Continuïteit 58, De grootheid van een gedachte 58, de concreetheid van haar uitwerking 58, De grondslagen ener wonderbare wetenschap 59, De beginselen van Descartes 60, Het laatste beginsel was de eerste gedachte 61, Een kwestie van wetenschappelijkheid 62, Het betoog van Descartes 62, Het „verleden” karakter van het experiment 64, De slinger van Foucault 65, De reductie van het Panthéon 66, Over enkele reducties 67, De wet: attriboot van het verleden 68, 19e-eeuwse homogeniteiten 69, De vader van Herbert Spencer 71, God in ballingschap 72, L'absence de Dieu est devenu un des attributs de Dieu 73, Spencer en de kinderen na hem 74, De rode herfstbladeren 74, Waarom sneeuwt het? 76, Het kind vraagt 77, Een lege toekomst 78.

§ 4. *De volwassenwording* 79

Harde passages in Rousseau's *Émile* 79, Volwassenwording als blijk van afstand tussen jong en oud 79, Toenemende afstand 80, De laatste (tenminste meest recente) aanwinst der volwassenwording 81, Een noodlottig proces 82, Teruglopende volwassenen 82, Het uur van mysterie 83, Hoe participeert het kind? 84, *Tout ce que l'on fait on le fait pour les enfants. Et ce sont les enfants qui font tout faire* 85, De krasse verhalen 86, Vreemde volwassenheid 87, Het eigene van de kinderlijke wereld 89, Veroverde volwassenheid 90, Vreesachtige ouders 91, Is die handelwijze juist, welke het minst voor de hand ligt? 92, Gevreesde kindervragen 93, De vraag naar de geboorte 94, De vraag naar de seksualiteit 95, De seksuele voorlichting geschiedt niet eerder dan in de vóórpuberteit 97, De afwezige dood 98, De dode kinderen 99, Het geluk 100, Vergankelijkheid: index van waarde 102, Speelplaats en spiegel 103, Begrip als kleinste compensatie 104.

§ 5. *De geforceerde uitweg* 105

Leermoeilijkheden op de lagere school 105, Leermoeilijkheden op de middelbare school 106, Leermoeilijkheden bij het hoger onderwijs 108, Leermoeilijkheden in de maatschappij 109, Persistentende onvolwassenheid 110, Het desideratum der aangepastheid 111, Wat conform behoort te zijn, kan getest worden 112, Wanneer begint de (relatieve) volwassenheid? 115, Stad en land 115, Europa en Samoa 116, Een eindeloos proces? 117, De geforceerde uitweg 118, Een biologische noodzaak? 118, Een sociologische oorzaak 120, De frustratie 121, Het huidige antwoord op de frustratie 121, Het einde der compromissen, de gehuwde adolescent 122.

HOOFDSTUK III. *Neurosen of sociosen?* 125§ 1. *De zin der symptomen* 125

De ontdekking van 1882 125, De eerste publikatie 127, Breuer's aanwezigheid 128, De leer en de behandeling 128, Symptomen hebben zin 129, Alles heeft zin 129, De zin ligt zonder uitzonderingen in het verleden 130, Bedreigde argeloosheid 130, De seringen van Dorian Gray 131, De triviale dingen 132, Bij en sering: een gesloten eenheid 133, Bij en sering: een open eenheid 134, De natuurwet 135, Engelen ten goede en ten kwade 135, Verdreven engelen 135, Zin verlenen is rust verschaffen 136, Onbewuste zin 136, Geen seksualiteit? 137, Het seksuele trauma 137, Vier vragen 138, Nog een vijfde vraag 140, Het antwoord op de vijfde vraag 141, De beantwoording der gestelde vragen 142, De laatste vraag 143, Een verbijsterende ontdekking 144, De verboden oplossing 145, De gevonden oplossing 146, Postvulair en prenataal? 147, De oerscène 147, De gevolgen van de oerscène 149, De tweede neurosenleer 149.

§ 2. *De Victoriaanse vrouw* 151

Le deuxième sexe 151, De kleine waarheid 152, De andere waarheid 152, „De" vrouw van een bepaald tijdvak 153, De Victoriaanse vrouw 154, The awakening conscience 154, Die sprüden Damen 155, De schoot der laat-19e-eeuwse dame 156, De stolp over een leegte 156, Het vullen van de stolp 157, Een hopeloos-fataal verlangen 158, Un terrible passage 159, De verandering 160, Het belang van de verandering 161, Een andere therapeutische atmosfeer (de derde neurosenleer) 162, Het pikante verhaal 164, Verbluffend inzicht en prompte genezing 166, De prompte genezing duurde kort 167, Het gevaarlijke heden 168, Actualiteit en terughoudendheid 168, Het vredesverdrag tussen „Über-Ich" en „Es" 169, De inhoud van het therapeutische gesprek 170, De zieke samenleving 171.

§ 3. *Het onbewuste als bewijs van een anderé samenleving* 172

Anomie 172, De ongebondenheid der huidige westerse samenleving 173, Geen gemeenschap 174, Geen stabiliteit 175, De kleine groepen 176, Het achterhuis 177, De groep van de straatzijde 178, Andere kleine groepen 178, Het einde der kleine groepen 178, Grotere groeperingen 179, Leven in meervoud 181, Dr. Jekyll en Mr. Hyde 181, De ontdekking van Breuer en Freud 182, Onbewustheid 184, Verdringing 184, Ook alleszins toegankelijke inhouden worden verdrongen 185, Het variabele onbewuste 186, Het onbewuste als het nieuwe 187, Het onbewuste: index van communicatie 187, Een voorbeeld 188, Het tweede voorbeeld 190, Eerst herstel van contact, dan inzicht 193, Bovarysme 193, Een noodzakelijk pluralisme 194, Rilke en het pluralisme 195, Waarom in 1882? 196, De hysterie 197, Neurotiserende factoren 198, Neurosen zijn sociosen 199.

HOOFDSTUK IV. *Het wonder* 201

De afwezigheid van het wonder 201, De afwezigheid van God 201, Geboden voorzichtigheid 202, De willige dingen 203, De eerste poging 205, De tweede poging 205, De derde poging 207, Een juiste richting? 207, Te humaan? 208, Het wonder: een humane gebeurtenis 210, Wonderen van nabijheid en van verte 210, Het extramundiane feit 211, Wonder en mirakel 212, Contra naturam 213, Het bedorven feit 213, De geloofwaardigheid van het wonder 214, Contra miraculum 215, Het wonder: habituele aard der dingen 216, Storende eerlijkheid 217, Er gebeurde niets 218, Het metabletische karakter van het wonder 219.

HOOFDSTUK V. *Het subject en zijn landschap* 221

Projectie 221, Metafysische kunststukjes 222, De melodie der herinnering 222, De muur of de hersenen? 224, Een poëtische uitdrukking? 226, De toets 226, De muur van één en de muur van allen 227, Ongeoorloofde waarheid 227, Een eenvoudige ziektegeschiedenis 228, Een gewoon verhaal 231, Een zakelijke toespraak 232, Het begrip van de neuroticus en het begrip van de niet-neuroticus 233, De woorden van de expert 234, Een noodzakelijke correctie 235, Minimale verstandhouding 236, Het lichaam en de minimale verstandhouding 237, Het begin van het vermageringsproces der menselijke verstandhouding 237, Luther 238, Lessing en Schleiermacher 239, Het noodzakelijke innerlijk 240, Glimlachend innerlijk 241, Een uitdijend innerlijk 242, Het landschap 243, Het totale innerlijk en het totaal vervreemde uiterlijk 245.

EPILOOG 249

VERANTWOORDING 251

INDEX VAN NAMEN 253

LIJST VAN ILLUSTRATIES 255